

Календар профілактичних щеплень в Україні: що змінилося

З метою забезпечення епідемічного благополуччя населення України та попередження інфекцій, керованих засобами специфічної профілактики, відповідно до рекомендацій Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) та міжнародної практики в Україні оновлено Національний календар профілактичних щеплень. Відповідні зміни введено в дію наказом Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) України від 18.05.2018 р. №947 «Про внесення змін до Календаря профілактичних щеплень в Україні» (зарєєстровано в Міністерстві юстиції України 04 червня 2018 року за №659/32111).

Варто звернути увагу, що від туберкульозу (БЦЖ) дітей щеплюватимуть 1 раз – на 3–5-ту добу життя. Ревакцинацію у 7 років робити більше не потрібно. Другу дозу вакцини проти гепатиту В дитина отримуватиме не у перший місяць життя, а у другий. Це дозволить у майбутньому робити щеплення багатокомпонентною вакциною, яка даватиме захист одразу від кількох хвороб – гепатиту В, дифтерії, правця, кашлюку та поліомієліту.

Роз'яснення до Календаря профілактичних щеплень

¹Щепленню для профілактики туберкульозу підлягають усі новонароджені діти, що не мають до цього протипоказань. Вакцинація проводиться на третю – п'яту добу життя дитини (не раніше сорок восьмої години після народження) вакциною для профілактики туберкульозу (далі – БЦЖ). Недоношеним дітям ще-

плення здійснюють після досягнення дитиною маси тіла ≥ 2500 г.

Щеплення для профілактики туберкульозу не проводять в один день з іншими щепленнями. Діти, які не були щеплені в пологовому стаціонарі, підлягають обов'язковій вакцинації в закладах охорони здоров'я.

Дітям, яким не виповнилося два місяці, щеплення проти туберкульозу проводять без попередньої проби Манту. Після двомісячного віку перед виконанням щеплення дитині слід провести пробу Манту. Щеплення проводиться при негативному результаті проби.

Діти, щеплені БЦЖ, у яких не сформувався рубчик, проте є достовірне підтвердження проведення щеплення, не підлягають повторній вакцинації.

²Вакцинації для профілактики гепатиту В підлягають усі новонароджені. Для вакцинації дітей використовується вакцина за схемою: 0 (перша доба) – 2–6 місяців життя дитини.

Таблиця 1. Зміни до Календаря профілактичних щеплень в Україні (щеплення за віком)

Вік	Щеплення проти					
1 день		Гепатиту В ²				
3–5 днів	Туберкульозу ¹					
2 місяці		Гепатиту В ²	Дифтерії, кашлюку, правця ³	Поліомієліту ⁴	Гемофільної інфекції ⁵	
4 місяці			Дифтерії, кашлюку, правця ³	Поліомієліту ⁴	Гемофільної інфекції ⁵	
6 місяців		Гепатиту В ²	Дифтерії, кашлюку, правця ³	Поліомієліту ⁴		
12 місяців					Гемофільної інфекції ⁵	Кору, краснухи, паротиту ⁶
18 місяців			Дифтерії, кашлюку, правця ³	Поліомієліту ⁴		
6 років			Дифтерії, правця ³	Поліомієліту ⁴		Кору, краснухи, паротиту ⁶
14 років				Поліомієліту ⁴		
16 років			Дифтерії, правця ³			
26 років			Дифтерії, правця ³ (надалі – кожні 10 років)			

Якщо мати новонародженого HBsAg «-» (негативна), що документально підтверджено, вакцинацію дитини можливо розпочати протягом перших місяців життя або одночасно зі щепленням проти кашлюку, дифтерії, правця, поліомієліту. У разі поєднання імунізації зі щепленням проти кашлюку, дифтерії, правця, поліомієліту рекомендуються схеми: 2–4–6–18 місяців життя або 2–4–9 місяців життя.

Новонародженим з масою тіла <2000 г, що народилися від HBsAg «-» (негативних) матерів, вакцинація проводиться при

досягненні дитиною ваги 2000 г або при досягненні віку 1 місяць.

Якщо новонароджена дитина у важкому стані, її імунізацію слід проводити після покращення стану перед випискою дитини з лікарні.

Якщо мати новонародженого HBsAg «+» (позитивна), дитині роблять щеплення за схемою: 0 (перша доба)–2–6 місяців життя дитини. Перша доза вакцини вводиться в перші 12 годин життя дитини незалежно від маси тіла. Разом з вакцинацією, але не пізніше 1-го тижня життя,

в іншу ділянку тіла рекомендовано ввести специфічний імуноглобулін проти гепатиту В з розрахунку 40 МО/кг маси тіла та не менше 100 МО. Якщо маса новонародженої дитини <2000 г, вакцинація проводиться обов'язково, але введена доза вакцини не зараховується як доза первинної імунізації; після досягнення дитиною віку 1 місяць вакцинація має бути проведена серією із трьох введень вакцин 0–1–6 (0 – дата першого введення вакцини, мінімальний інтервал між першим та другим щепленнями – 1 місяць, між другим та третім щепленнями – 5 місяців).

Якщо у матері новонародженої дитини – невизначений HBsAg статус, щеплення дитини проводиться обов'язково в перші 12 годин життя з одночасним дослідженням статусу матері за HBsAg. У разі отримання позитивного результату у матері профілактика гепатиту В проводиться, як у випадку щеплення дитини, народженої від HBsAg «+» (позитивної) матері.

Не слід повторно розпочинати серію вакцинації, якщо була пропущена доза вакцини, незалежно від того, скільки часу минуло. Необхідно ввести дози вакцини, яких не вистачає, за графіком з дотриманням мінімальних інтервалів (абзац 3 глави 2 розділу II календаря профілактичних щеплень в Україні).

³Щеплення для профілактики дифтерії, правця та кашлюку проводяться за віком: у 2 місяці (перше щеплення), у 4 місяці (друге щеплення), у 6 місяців (третє щеплення) та у 18 місяців (четверте щеплення).

Для вакцинації дітей проти кашлюку на першому році життя можуть використовуватися вакцини як з ацелюлярним (далі – АаКДП), так і з цілюклітинним (далі – АКДП) кашлюковим компонентом.

Перенесений кашлюк в анамнезі не є протипоказанням до вакцинації проти цієї хвороби.

Щеплення проти кашлюку проводиться дітям до 6 років 11 місяців 29 днів.

Ревакцинацію проти дифтерії та правця у 6 років проводять анатоксином дифтерійно-правцевим (далі – АДП), наступну у 16 років – анатоксином дифтерійно-правцевим зі зменшеним вмістом антигену (далі – АДП-М).

Першу планову ревакцинацію дорослих, які раніше були щеплені, за віком та епідеміологічними показаннями проводять АДП-М у віці 26 років з подальшою плановою ревакцинацією АДП-М з мінімальним інтервалом 10 років від попереднього щеплення АДП-М.

Особливості вакцинації дітей проти кашлюку, дифтерії та правця, що не отримали щеплення за віком, наведено в главі 2 розділу II календаря профілактичних щеплень в Україні.

Екстрена профілактика правця не впливає на проведення планової імунізації.

⁴Вакцинація дітей для профілактики поліомієліту проводиться за віком: 2 місяці, 4 місяці, 6 місяців, 18 місяців, 6 років та 14 років.

Інактивована вакцина для профілактики поліомієліту (далі – ІПВ) застосовується для перших двох щеплень, а при протипоказаннях до введення пероральної поліо-

мієлітної вакцини (далі – ОПВ) – для всіх наступних щеплень за цим Календарем.

Вакцина ОПВ застосовується для 3–6-го щеплень (щеплення за віком – 6 місяців, 18 місяців, 6 років, 14 років) за відсутності протипоказань до ОПВ.

Вакцина ІПВ може бути застосована для 3–6-го щеплень як окремо, так і в складі комбінованих вакцин.

Дітям, які перебувають у сімейному оточенні, дитячих закладах закритого типу з ВІЛ-інфікованими або з особами, яким протипоказано введення ОПВ, щеплення проводиться виключно ІПВ-вакциною.

Особливості вакцинації дітей проти поліомієліту, що не отримали щеплення за віком, наведено в главі 2 розділу II календаря профілактичних щеплень в Україні.

⁵Вакцинація дітей для профілактики інфекції, спричиненої паличкою *Haemophilus influenzae* типу b (далі – Ніб-інфекція), може проводитися моно-вакцинами та комбінованими вакцинами, що містять Ніб-компонент. Щеплення для профілактики Ніб-інфекції слід проводити за схемою 2–4–12 місяців.

Вакцинація проводиться дітям до 4 років 11 місяців 29 днів. У старшому віці вакцинація проти Ніб-інфекції проводиться лише особам з групи ризику відповідно до глави 4 розділу II календаря профілактичних щеплень в Україні.

Особливості вакцинації для профілактики Ніб-інфекції у дітей, що не отримали щеплення за віком, наведено в главі 2 розділу II календаря профілактичних щеплень в Україні.

⁶Вакцинація дітей для профілактики кору, епідемічного паротиту та краснухи проводиться у віці 12 місяців. Друге щеплення – у віці 6 років.

Перенесене захворювання на кір, епідемічний паротит чи краснуху не є протипоказанням до щеплення.

Особливості вакцинації дітей проти вказаних інфекцій з порушенням термінів цього календаря наведено в главі 2 розділу II календаря профілактичних щеплень в Україні. Особливості вакцинації осіб, старших 18 років, що не отримали щеплення за віком, наведено в розділах III та IV календаря профілактичних щеплень в Україні.

Вакцинація за календарем профілактичних щеплень є безоплатною. Її можна зробити у вашого сімейного лікаря або педіатра.

Вакцини від 10 небезпечних хвороб – гепатиту В, туберкульозу, поліомієліту, дифтерії, кашлюку, правця, гемофільної інфекції, кору, краснухи і епідемічного паротиту – закуповує держава та постачає у регіони України. В. о. міністра МОЗ України Уляна Супрун, запевнила, що усі вакцини – якісні, ефективні та безпечні, прекваліфіковані ВООЗ.

Підготовлено редакцією
ТОВ «Медікс груп»
за матеріалами: <http://moz.gov.ua>